

Cauza C-606/21**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

30 septembrie 2021

Instanța de trimitere:

Cour d'appel de Paris (Franța)

Data deciziei de trimitere:

17 septembrie 2021

Reclamantă în cererea introductivă, pârâtă inițială, apelantă, intimată în recurs:

Doctipharma SAS

Pârâtă în cererea introductivă, reclamantă inițială, intimată în apel, recurentă:

Union des Groupements de pharmaciens d'officine (UDGPO)

Cu participarea:

Pictime SAS, care își exercită activitatea sub denumirea de „Coreyre”

1. Obiectul și datele litigiului:

- 1 Societatea Doctipharma a elaborat site-ul internet „www.doctipharma.fr”, găzduit de societatea Pictime, pe care utilizatorii de internet puteau achiziționa, pornind de la site-uri ale unor farmacii, produse farmaceutice și medicamente vândute fără rețetă, procedând astfel: utilizatorul de internet completează un formular care îi permite să creeze un cont de client furnizând informații personale care vor permite identificarea sa și îi vor facilita accesul la site-urile unor farmaciști la alegerea sa. Crearea acestui cont presupune în mod necesar desemnarea unui farmacist de la care își va face cumpărăturile și cu care își va asocia contul. Site-ul *www.doctipharma.fr* oferă spre vânzare medicamente fără rețetă sub forma unui catalog preînregistrat de medicamente pe care clientul le poate selecta în vederea

unei comenzi. Orice persoană poate comanda medicamente prin acest procedeu, precizându-se că site-ul *www.doctipharma.fr* prezintă medicamentele fără rețetă oferite spre vânzare de farmacii, sub forma unor game de produse cu prețul lor, și transmite comanda farmaciștilor a căror pagină de internet este găzduită pe acest site. Plata prețului de vânzare se face prin intermediul unui sistem de plată unic comun tuturor farmaciilor, pornind de la un cont dedicat. Finalizarea comenzii se încheie cu următorul mesaj: „Vă mulțumim pentru comandă. Comanda dumneavoastră nr. (...) în valoare de (...) euro a fost transmisă farmaciștilor. Veți primi un mesaj în acest cont și la adresa *H_pignerol@gmail.com* privind finalizarea vânzării, prin care starea comenzii dumneavoastră va fi confirmată cât mai repede posibil”.

- 2 Union des Groupements de pharmaciens d’officine (denumită în continuare „UDGPO”) susține că procedeu de vânzare online propus farmaciilor de societatea Doctipharma îi permite acesteia din urmă să participe la comerțul electronic cu medicamente fără a avea calitatea de farmacist. UDGPO consideră că aceste activități de vânzare sunt ilicite și solicită încetarea lor.
- 3 Prin hotărârea din 31 mai 2016, tribunal de commerce de Nanterre (Tribunalul Comercial din Nanterre) a declarat că site-ul *www.doctipharma.fr* era ilicit în ceea ce privește vânzarea de medicamente și a obligat în esență societatea Doctipharma să înceteze comerțul electronic cu medicamente pe acest site.
- 4 Doctipharma a sesizat cour d’appel de Versailles (Curtea de Apel din Versailles), care a infirmat decizia prin hotărârea din 12 decembrie 2017 (<https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000036352460>). Cour d’appel de Versailles (Curtea de Apel din Versailles) a considerat că site-ul *www.doctipharma.fr* era legal pentru motivul că respectivele comenzi de medicamente ale utilizatorilor de internet, care doar tranzitează platforma creată de societatea Doctipharma ca suport tehnic al site-urilor farmaciștilor, sunt primite chiar de farmaciști, fără ca această societate să intervină în alt mod în procesarea lor, întrucât site-ul în litigiu permite punerea în contact direct a clienților și a farmaciilor.
- 5 Prin Hotărârea din 19 iunie 2019 (ECLI:FR:CCASS:2019:CO00586), Cour de cassation (Curtea de Casație) a anulat hotărârea cour d’appel de Versailles (Curtea de Apel din Versailles) și a trimis cauza spre rejudecare la cour d’appel de Paris (Curtea de Apel din Paris). Prin declarația din 19 august 2019, Doctipharma a sesizat instanța de trimitere.

2. Dispozițiile în cauză:

A. *Dreptul Uniunii*

Directiva 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 noiembrie 2001 de instituire a unui cod comunitar cu privire la medicamentele de uz uman (astfel cum a fost modificată prin Directiva 2011/62/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2011 de modificare a Directivei 2001/83/CE de instituire a unui cod comunitar cu privire la medicamentele de uz uman în ceea ce privește prevenirea pătrunderii medicamentelor falsificate în lanțul legal de aprovizionare) (denumită în continuare „Directiva privind medicamentele de uz uman”):

6 Articolul 85c prevede:

„(1) Fără a aduce atingere legislației naționale care interzice oferirea spre vânzare la distanță către populație a medicamentelor care se eliberează pe bază de prescripție medicală prin intermediul serviciilor societății informaționale, statele membre se asigură că medicamentele sunt oferite spre vânzare la distanță către populație prin intermediul serviciilor societății informaționale, astfel cum sunt definite în Directiva 98/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iunie 1998 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul standardelor, reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale, în următoarele condiții:

[...]

(2) Statele membre pot impune condiții justificate de protecția sănătății publice pentru furnizarea cu amănuntul pe teritoriul lor de medicamente prin vânzarea la distanță către populație prin intermediul serviciilor societății informaționale.

[...]

(6) Fără a aduce atingere Directivei 2000/31/CE și cerințelor prevăzute în prezentul titlu, statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele, altele decât cele menționate la alineatul (1), care oferă medicamente spre vânzare la distanță către populație prin intermediul serviciilor societății informaționale și care își desfășoară activitatea pe teritoriul lor fac obiectul unor sancțiuni eficiente, proporționale și cu efect disuasiv.”

B. *Dreptul francez*

Codul sănătății publice

7 Articolul L. 5125-25 prevede:

„[...]

Farmaciiștilor le este interzis să primească comenzi de medicamente [...] prin intermediul unor brokeri și să facă trafic și distribuție la domiciliu de medicamente, produse sau obiecte menționate anterior, a căror comandă ar fi primit-o în acest mod.”

8 Articolul L. 5125-26 prevede:

„Se interzice vânzarea către public a tuturor medicamentelor [...] prin intermediul unor case de comision, al unor grupuri de achiziții sau al unor unități deținute sau administrate de persoane care nu sunt titulare ale uneia dintre diplomele, certificatele sau alte titluri oficiale de calificare menționate la articolul L. 4221-1.”

3. Pozițiile părților:

A. *Doctipharma*

- 9 Doctipharma afirmă că activitatea sa constă în proiectarea și întreținerea din punct de vedere tehnic a unei soluții comune destinate farmaciilor, pentru a le permite să editeze și să exploateze pe site-ul lor internet de comerț electronic medicamente fără rețetă, în conformitate cu dispozițiile care reglementează vânzarea online de medicamente. Vânzările online de produse de sănătate au loc exclusiv între fiecare farmacist și utilizatorii de internet.
- 10 Doctipharma contestă interdicția care i-a fost impusă în temeiul articolelor L. 5125-25 și L. 5125-26 din Codul sănătății publice. Aceasta concluzionează că instanțele franceze trebuie să interpreteze articolul L. 5125-25 al doilea paragraf și articolul L. 5125-26 din Codul sănătății publice în raport cu articolul 85c din Directiva privind medicamentele de uz uman pentru a stabili dacă interdicția unei intermediari în cadrul vânzării de medicamente care rezultă din aceste articole trebuie să se aplice activității sale, despre care susține că se limitează la proiectarea și la întreținerea din punct de vedere tehnic a unei soluții comune destinate farmaciilor, în scopul de a le permite să editeze și să exploateze site-ul lor internet.
- 11 Aceasta propune să fie adresate Curții de Justiție întrebări cu privire la interpretarea articolului 85c din Directiva privind medicamentele de uz uman, în special pentru a stabili dacă interzicerea activității sale în temeiul articolelor L. 5125-25 și L. 5125-26 din Codul sănătății publice este justificată de protecția sănătății publice în sensul articolului 85c din Directiva privind medicamentele de uz uman și pentru a stabili dacă, dimpotrivă, articolul 85c din Directiva privind medicamentele de uz uman permite activitatea de „serviciu al societății informaționale” pe care o propune Doctipharma.
- 12 Societatea Doctipharma subliniază că aceste întrebări sunt noi. Ea susține că soluția care rezultă din Hotărârea din 20 decembrie 2017, Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981), se întemeiază pe împrejurările proprii acestei cauze și în special pe faptul că, în lipsa aplicației dezvoltate de Uber,

conducătorii auto nu ar fi fost în situația de a furniza servicii de transport și că Uber exercita o influență decisivă asupra condițiilor prestației furnizate de acești conducători auto.

- 13 Hotărârea din 1 octombrie 2020, A (Publicitate și vânzare de medicamente online), C-649/18, EU:C:2020:764, care privește opozabilitatea restricțiilor franceze în materia publicității pentru vânzarea de medicamente față de o societate cu sediul în alt stat membru decât Franța, care le comercializează prin intermediul site-ului său internet către consumatorii francezi, se referă la o problemă total diferită de cea care face obiectul litigiului. Societatea Doctipharma arată însă că această hotărâre este relevantă pentru prezentul litigiu, în măsura în care a reținut „că un serviciu de vânzare online de medicamente precum cel în discuție în litigiul principal poate constitui un serviciu al societății informaționale, în sensul articolului 2 litera (a) din Directiva 2000/31, și, prin urmare, poate intra în domeniul de aplicare al acestei directive în ceea ce privește cerințele aplicabile serviciului menționat, care se încadrează în «domeniul coordonat», în sensul articolului 2 litera (h) din directiva menționată” (punctul 33).

B. Pictime

- 14 Societatea Pictime, care găzduiește site-ul *www.doctipharma.fr*, solicită să fie scoasă din cauză și ca UDGPO să fie obligată la plata cheltuielilor de judecată.

C. UDGPO

- 15 Concluziile UDGPO au fost declarate inadmisibile.

4. Aprecierea instanței de apel de trimitere:

- 16 Litigiul privește vânzarea la distanță prin mijloace electronice (sau vânzarea online) de medicamente de uz uman care nu se eliberează pe bază de prescripție medicală obligatorie („fără rețetă”).
- 17 Potrivit articolului 85c din Directiva privind medicamentele de uz uman, statele se asigură că medicamentele sunt oferite spre vânzare la distanță către populație prin intermediul serviciilor societății informaționale, astfel cum sunt definite în Directiva 98/34. Alineatul (2) al acestui articol permite statelor membre să impună condiții justificate de protecția sănătății publice pentru furnizarea cu amănuntul pe teritoriul lor de medicamente prin vânzarea prin intermediul serviciilor societății informaționale.
- 18 Codul francez al sănătății publice interzice, în esență, persoanelor care nu au titlul de farmacist să exercite o activitate de intermediere între farmacii și public (articolele L. 1525-25 și L. 1525-26).

- 19 Soluția din Hotărârea din 20 decembrie 2017, *Asociación Profesional Elite Taxi* (C-434/15, EU:C:2017:981), potrivit căreia „[t]rebuie să se considere, așadar, că [...] serviciu[l] de intermediere face parte integrantă dintr- un serviciu global al cărui element principal este un serviciu de transport și că, prin urmare, nu corespunde calificării drept «serviciu al societății informaționale», în sensul articolului 1 punctul 2 din Directiva 98/34, la care trimite articolul 2 litera (a) din Directiva 2000/31, ci calificării drept «serviciu în domeniul transporturilor», în sensul articolului 2 alineatul (2) litera (d) din Directiva 2006/123” (punctul 40), nu poate fi transpusă în speță. Astfel, aceasta a rezultat în urma unei analize concrete a împrejurărilor proprii cauzei menționate.
- 20 Curtea de Justiție a arătat, astfel, „că serviciul de intermediere al Uber se bazează pe selectarea unor conducători auto neprofioniști care utilizează propriul autovehicul cărora această societate le furnizează o aplicație în lipsa căreia, pe de o parte, acești conducători auto nu ar fi în situația de a furniza servicii de transport și, pe de altă parte, persoanele care doresc să efectueze o deplasare urbană nu ar recurge la serviciile respectivilor conducători auto. În plus, Uber exercită o influență decisivă asupra condițiilor prestației furnizate de astfel de conducători auto. Cu privire la acest ultim aspect, reiese între altele că Uber stabilește, prin aplicația eponimă, cel puțin prețul maxim pe cursă, că această societate percepe acest preț de la client înainte de a achita o parte conducătorului auto neprofionist al autovehiculului și că exercită un anumit control asupra calității autovehiculelor și a conducătorilor auto ai acestora, precum și asupra comportamentului celor din urmă, care poate conduce, dacă este cazul, la excluderea lor” (punctul 39). Aceste caracteristici nu se regăsesc în prezenta cauză, din moment ce farmaciștii sunt deja profesioniști ai vânzării de medicamente, pentru care vânzarea la distanță prin mijloace electronice reprezintă doar o prelungire. Pe de altă parte, nu reiese că Doctipharma intervine în stabilirea prețului medicamentelor vândute pe cale electronică. Doctipharma neagă că soluția pe care o propune aduce atingere monopolului farmaciștilor în ceea ce privește vânzarea de medicamente.
- 21 Hotărârea din 1 octombrie 2020, *A* (Publicitate și vânzare de medicamente online), C-649/18, EU:C:2020:764, nu este relevantă pentru litigiu, în măsura în care privește compatibilitatea cu articolul 85c din Directiva privind medicamentele de uz uman a restricțiilor franceze în materia publicității privind medicamentele.
- 22 Cour de cassation (Curtea de Casație) a cenzurat hotărârea pronunțată de cour d’appel de Versailles (Curtea de Apel din Versailles) pentru motivul că aceasta nu a dedus consecințele propriilor constatări, potrivit cărora activitatea Doctipharma pe site-ul său consta în special în punerea în legătură a farmaciștilor și a clienților în vederea vânzării de medicamente. Rezultă, potrivit Cour de cassation (Curtea de Casație), că Doctipharma are un rol de intermediar și participă în acest mod la comerțul electronic cu medicamente, deși nu este farmacie, cu încălcarea interdicțiilor prevăzute la articolele L. 5125-25 și L. 5125-26 din Codul sănătății publice.

- 23 Întrebările pe care Doctipharma propune să fie adresate Curții de Justiție stau la baza unei alte interpretări decât cea reținută de Cour de cassation (Curtea de Casație) a dispozițiilor articolelor L. 5125-25 și L. 5125-26 din Codul sănătății publice, cu privire la interzicerea intermedierei și, în general, a intervenției unui terț în vânzarea medicamentelor care nu se eliberează pe bază de prescripție medicală, determinată de interpretarea articolului 85c din Directiva 2011/62/CE, potrivit căruia medicamentele fără rețetă trebuie să poată fi vândute la distanță către populație.
- 24 Este necesar, pentru soluționarea litigiului, să fie adresate Curții de Justiție întrebările preliminare enunțate în continuare.

5. Întrebările preliminare:

- 25 Curtea de apel adresează următoarele întrebări preliminare:
- Activitatea Doctipharma, astfel cum este descrisă în prezenta hotărâre, desfășurată pe și pornind de la site-ul său *www.doctipharma.fr*, trebuie calificată drept „serviciu al societății informaționale” în sensul Directivei 98/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iunie 1998?
  - În această ipoteză, activitatea Doctipharma, astfel cum a fost descrisă în prezenta hotărâre, exercitată pe și pornind de la site-ul său *www.doctipharma.fr*, intră în domeniul de aplicare al articolului 85c din Directiva europeană din 6 noiembrie 2001, modificată prin Directiva din 8 iunie 2011?
  - Articolul 85c din Directiva din 6 noiembrie 2001, modificată prin Directiva din 8 iunie 2011, trebuie interpretat în sensul că ar constitui o restricție justificată de protecția sănătății publice interdicția, rezultată dintr-o interpretare a articolelor L. 5125-25 și L. 5125-26 din Codul sănătății publice, a activității Doctipharma, astfel cum este descrisă în prezenta hotărâre, exercitată pe și pornind de la site-ul său *www.doctipharma.fr*?
  - În caz contrar, articolul 85c din Directiva din 6 noiembrie 2011, modificată prin Directiva din 8 iunie 2011, trebuie interpretat în sensul că permite activitatea Doctipharma, astfel cum este descrisă în prezenta hotărâre, desfășurată pe și pornind de la site-ul său *www.doctipharma.fr*?
  - În această ipoteză, interzicerea activității Doctipharma, rezultată din interpretarea de către Cour de cassation (Curtea de Casație) a articolelor L. 5125-25 și L. 5125-26 din Codul sănătății publice, este justificată de protecția sănătății publice în sensul articolului 85c din Directiva din 6 noiembrie 2001, modificată prin Directiva din 8 iunie 2011?

- În caz contrar, articolul 85c din Directiva din 6 noiembrie 2001, modificată prin Directiva din 8 iunie 2011, trebuie interpretat în sensul că permite activitatea de „serviciu al societății informaționale” propusă de Doctipharma?

DOCUMENT DE LUCRU